

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan popoldne, izvzemati nedelje in praznike.

Insekti: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine K, od 30 m/m višine dalje kupčilski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, novice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zemlinske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih narodilih.

Vprašanjem glede inseratov naj se pritoži znamka za odgovor.

Upravnštvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, priljubljeno. — Telefon št. 334.

,Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji	V Izvenzemstvu:
celoletno naprej plačan	K 300— celoletno
polletno	150— polletno
3 mesečno	75— 3 mesečno
1	25— 120—
	40—

Novi narodniki naj postligejo v prvih narodnih veljino. Na samem izmenju narodila brez postavitev denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, L. nadstropje

Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov ne vrata.

Posamezna številka velja 120 K

Poštnina plačana v gotovini.

Mučeniška Istra.

Hudo je bilo dve leti, ko je bilo zasedeno ozemlje polno nahtujskega italijanskega vojaštva. Slišalo se je iz Rima lepo doneče napovedi o svobodi in kulturi, pa se je le dobil tuamt kdo, ki je mislil, da krne Julijška Benečija po aneksiji na boljšo pot. Toda hudo je bilo pred aneksijo, po aneksiji je še hujše. Nimajo v resnicu namena, dati Jugoslovenom prost razvoj in jim omogočiti kulturno udejstvovanje, marveč namen imajo, poteptati in iztrebiti jugoslovenski rod v Julijški Benečiji. Vsa sredstva so dovoljena v to svrhu v državi svobode! Največ trpi Istra. Duhovnike proč, učitelje proč, vse inteligente proč, pa po Istra plen italijanstva. Italijanski listi beležijo že z zadovoljstvom, da, kjer ni več nobenega »hrvatskega agitatorja«, tam ljudstvo že sledi Italijanom in je po-korno.

Ni baš tako, ali gotovo je, da si preprosto ljudstvo ne zna pomagati, v mnogih slučajih pa nasede. Kadar bi bila Istra »izpraznjena«, potem pride na vrsto Goriška s Trstom in na to Notranjsko. Ta načrt je viden. Ta čas pripravlja tla za izgono v teh pokrajinalah fašistovske skupine, kakor na primer na Postojni, ki »brani mejo«. Nasilstvo v Istri se vrste drugo za drugim, pa silno naglo, kakor da bi si bili fašisti v sporazumu z generalnim civilnim komisariatom v Trstu določili rok, do katerega mora biti Istra »čista«. Fašistovska nasilstvo je bilo zadnje čase že tako narastlo, da je moralno zadeti na odpor.

Kar dan na dan izgoni jugoslovenskih duhovnikov in učiteljev, zabranja hrvatskega jezika v cerkvi in zapiranje hrvatskih šol, na občinskih uradih italijančina, po kraljevskih uradih sama italijančina in zaničevanje jugoslovenskega življa, pa vseh kamionj grdogledih fašistov, poboji, požigi. Kri ni voda. Zavrela je in Krnici so jo občutili, da je precej gorka. Kaj so mislili morda, da jim bodo Hrvatje v Krnici postavili visokošolec Cilic, kar uklenjenega v njihov kam-

jon, da ga odpeljejo in ubijejo? Kaj pa je storil Ciliga? Sredj svojih rojakov je bil in pripravljal jih je za volitve. Sami italijanski listi mu ne vedo očitati ničesar kaznivega. Ali ni dovoljeno po italijanskem zakonu pripravljati volitve? In kje je v zakonu zapisano, da se sme italijanskega državljanu iztirati z njegove rodne grude? Nikjer ni to zapisano, ali nad italijanskim državnim zakonom stoji višja, fašistovska oblast, ki sedaj gospoduje po italijanskem kraljestvu. Ta pa ima v svojem »zakoniku« na prvem mestu nasilstvo, poboj, izgon, iztrebljenje neitalijanskega življa.

Namesto da bi bila Italija pokazala svojim novim državljanom prijazno lice, ko so izjavili, da računajo z novim stanjem v Primorju, in bi jim pomagala prilagoditi se nastalim razmeram, je pa nastopila proti njim kot kruta zatiralka, kakršne ne pozna kmalu zgodovina. Noči miru, ampak nemir hoče imeti. S prevezami in lažmi dela nemir edino v svrhu, da bi mogla kar najhitrejše zatreći Jugoslovenstvo v Julijški Benečiji. V južni Istri je najhujše, zato je pa tam najprvo vzrastel odpor. Ako pojde od tam dalje po zasedenem ozemlju fašistovske razbojništvo s takо silo, kakor je pričelo okoli Krnice, bo tudi drugod vzrastel odpor in vsa Julijska Benečija bo vognju.

Mi v Jugoslaviji želimo miru Julijški Benečiji in prijateljskega soživljaja med obema narodoma. Ako Italija tega noči in je Giulitti prepustil Primorje fašistom, bodo doživeli, kar so iskali. Slabotna Italija si tako sama slablji življenje in ni med njenimi možnimi na vodilnih mestih nobenega, ki bi ustavil fašistovstvo, katero izpodkopava nješno notranjo in zunanjо veljavjo, kar je še ima. Z zločini si Italija ne ustvari bodočnosti ob Adriji. Ti zločini se bodo nad njo kruto mazčevali. Istra trpi, trpeč bo še drugo za zasedeno ozemlje. Ali s trpljenjem narašča tudi odpor. Krnica nam to zadostno potrjuje.

Pismo iz Bolgarije.

V Sofiji, 4. aprila.

Naj se sodi o vladu g. Aleksandra Stambolijskega, kakor se hoče, eno je treba priznati, da ima jasne

cilje pred očmi in krepko voljo izlečiti na državnem in narodnem organizmu rane, ki mu jih je zadala svetovna vojna.

Fr. Ž.:

Hko Bog dá.

Iz zemlje belih minaretov, redih fesov in črne kave bi lahko posvedal še katero, kako brezmejno dobrošrčen in gostoljuben je on, dončni narod, in o drugih lepih čestnostih njegovega srca in značaja.

Zlasti so mi razkladali prijazni izvestitelji, kako rahločutno je to prebivalstvo, kadar mu gre za čast, za lastno in za čast svojcev. Povedali so mi o seljaku, tožil je seljaka, da mu plačaj kupnino za telico, in sta oba prišla pred sodnika. Toženec je bil redkobeseden, komaj je toliko zinil, da je zanikal sleherno kupčijo za telico in sleherni dolg iz take kupčije.

Da bo toženec tajil, tega tožil ni bil pričakoval. Razkačil se je; kar iskre mu je sipal ogorenji jezik, ko je nasprotniku očital nevero in goljufijo, da je hajduk, kramak in brezdušnik; takih mu je mətal v zobe, da jih ne bi, kakor tam reko, pes polokal na maslu; še mu je opsoval otca in majko in angela in svetca in vero in sestro in strinjan pekel in rai, a hkoncu ga je s pogledom, kakršen bi preklal ska-

lo, pozval: »Pa povej istino, če te ni sram in če nimaš obraz!«

Toženec je skomignil z ramo: »Pa ti govoristi istino, če nimaš obraz!«

Sodnik je čutil, obema nekaj ne gre z jezikoma, pa je pozval in zaslišal pričo, in priča je dejal:

»Gospodine, ko me pitaš, pa ti čem povedati tako, kakor je bilo. Tožitelj je pošten človek, častit mu obraz, po razbeljenem jeklo bi zanj segal v vrelo vodo! Njegovim bescadam, gospodine, lahko verjamem, kakor svetušem evangeliju. Ni le lopov, ne prevarant. Tako mi Bog, res mu je toženec dolžan, za kolikor je tožen! Grom me ubil, ako ni istina! Ah, oprosti, gospodine, bogme znaš, ni mu prodal telice, prodal mu je sestro. Tako je pa

hvala Bogu!«

Poglavitna lastnost naroda, so mi pravili, da je njegova silna, globoka vernost. Ljubi moj človek, ako sam nisi veren, kakor so verni tamkaj, niti verjet ne boš, kakšna in kolikšna je tamkaj vera. Verujejo v vile v vilenike, v more in večje, v krsnike in volkodlake, v zmaje, v tokmakbab in v vsega šejtana ali vraga.

Pa ne smeš misliti, brate, da je vera preprosta reč, kakor $1 \times 1 = 1, 2 \times 2 = 4$. Ampak je vera reč, polna razodetij in resnic in tajnosti in prepovedi in zapovedi. Samo naukov o volkodlakih, brate, na primer je bogome za srednje velik katekizem:

1. Kaj so volkodlaki? — Odg.: Volkodlaki so zločestni stvari, ustvarjeni po volji in moči samega vraga, poterj ga sveti križ!

2. Kakšni so volkodlaki? — Odg.: Volkodlaki imajo človeški lik in človeško kožo, toda so brez mesa in kosti in jim je meh napoljen z golj s krvjo.

3. Iz česa in kako nastajajo volkodlaki? — Odg.: Volkodlaki nastajajo iz mrljčev. Če leži mrljč na mrtvaškem odru in skoči čezenj črn maček, se mrljč povolkodlači.

Itd. itd. in zaslužijo volkodlaki, ki, da priljčno o njih še posebe izpregovorim, ako Bog dá.

Pa to so zgolj volkodlaki.

Ne rečem, verska snov o morah in krsnikih ni tako obsežna, kakor je ona o volkodlakih. Ali, brate, da poslušaš, kaj vse veruje naš rod o vilah in večeh in zmajih, leto dni bi ne bil gotov s poslušanjem.

Stambolijski si je nadel štiri naloge, ki jih hoče izvesti in izvršiti za vsako ceno:

1. Dovesti hoče k zasluženi kazni vse tiste državnik, ki so zavirkili narodno katastrofo v balšanski in v svetovni vojni, ker je menjena, da bo s tem največ pripomogel k notranji konsolidaciji in k zboljšanju odnosa sosednjimi državami. V to svrhu hoče postaviti pred sodišče ministristvo držav Radostavova, ki je odgovoren tako za srbsko-bolgarski konflikt leta 1913., kakor tudi za vmešavanje Bolarije v svetovno vojno leta 1915. Narodno sobranje je že dovolilo, da se dvigne obtožba proti imenovanemu ministru. Vsi članji kabineta držav Radostavova in z njimi zajedno tudi vodilni generali, ki so igrali odločilno vlogo v vojni, se postavijo pred državno sodišče. Obtožba, ki jo bo zastopal državni pravnik St. Rusev, je že sestavljena in, kakor se javlja se prične obravnavna proti obtoženim državnikom in generalom že v prvih položjih meseca maja. Obtoženi so ministri predsednik držav Radostavov, ministri Tončev, Pešev, Popov, dr. Dinčev, Bakalov, Hristo Popov, Petkov, Apostolov in Koznički ter generali generali Žekov, Nadjdenov in Bojadžijev. Večina teh ministrov sedi že v preiskovalnem zaporu. Te dni se arctirali in zatrivali tudi generala Bojadžijeva. Vse bodo sodili po specifičnem zakonu, ki ga je narodno sobranje sprejelo za krivce »narodne katastrofe«. Obtoženi so, da so diplomatično pripravljali, napovedali in vodili vojno od leta 1915.—1918., da so gazili obstoječe državne zasecone ter moralno in finančno težko oškodovali državo in bolgarski narod. Vso to škodo računa državni tožilec Rusev na 10 milijard levov. Državno sodišče bo sestavljeno iz sedem državnih sodnikov in 10 prisednikov, ki se jih voli. Predsedoval bo državnemu sodišču predsednik vrhovnega kasacijskega sodišča.

Da obstaja ta resna volja, o tem ni nobenega dvoma. Število onih, ki zagovarjajo ta pokrat, se množi od dneva do dneva. Upravičeno smemo trditi, da je v Bolgariji že mnogo mož, ki ne zagovarjajo samo politične zdržitve bolgarskega carstva z Jugoslavijo, marveč propagirajo naravnost ideje, da bi se bolgarski narod tudi jezikovno združil in ujedinil z ostalimi Jugosloveni. V tem oziru je skupščina, ki so jo nedavno tega sklicale najodličnejše bolgarske narodne organizacije v Sofiji, veleznacilna. Na tej skupščini so govorili najodličnejši bolgarski kulturni delavci kakor Bobčev, Kirov in Mishev, ki so se vsi zavzemali z vso odločnostjo za to, da se z energično gesto enkrat za vselej zakopati bočno skerko ter iskreno seči v roko srbskemu dudu jugoslovenskega naroda, in ne zasledjujeta pri tem, kakor žal vedno doslej nobenih zahrbnih ciljev.

Da obstaja ta resna volja, o tem ni nobenega dvoma. Število onih, ki zagovarjajo ta pokrat, se množi od dneva do dneva. Upravičeno smemo trditi, da je v Bolgariji že mnogo mož, ki ne zagovarjajo samo politične zdržitve bolgarskega carstva z Jugoslavijo, marveč propagirajo naravnost ideje, da bi se bolgarski narod tudi jezikovno združil in ujedinil z ostalimi Jugosloveni. V tem oziru je skupščina, ki so jo nedavno tega sklicale najodličnejše bolgarske narodne organizacije v Sofiji, veleznacilna. Na tej skupščini so govorili najodličnejši bolgarski kulturni delavci kakor Bobčev, Kirov in Mishev, ki so se vsi zavzemali z vso odločnostjo za to, da se z energično gesto enkrat za vselej konča bratomorna srbsko-bolgarska borba, ki je bila v največjo nesrečo za oba naroda in je tako Bolgari kaže, kar je sedaj ena njih glavnih teženj, izhod na Belo morje. Ako bi Jugoslavija mogla saj za trenotično pozabiti na grehe, ki so si jih napravili Bolgari na svoje rame v svetovni vojni, ter podpirala s svojo strani ta bolgarska stremljenja, kako plemenita bi bila ta gesta, koliko bi pripomogla k temu, da bi na Balkanu zavladali med obema bratskima narodoma normalni dobrti odnosaji!

4. Da izboljša gospodarski in finančni položaj države, je vladu Aleksandra Stambolijskega uvedla takozvanodolovo dolžnost. Vsak bolgarski državljan, brez razlike spola, stanu in poklica, je dolžan, vsako leto najmanj 10 dni brezplačno delati za državo. Kako velika pomena je ta zakon, ki ga dosegajo nima nobena druga država na svetu, za državo, je razvidno iz tehle statističnih podatkov, ki se nanašajo samo na glavno mesto Sofijo. Te dni so bili poklicani na delo v Sofiji vsi državljeni od 30. do 40. leta. Njih število znaša 2700. Ostale skupine, ki jih bo še 10, bodo število približno vsaka takisto po 2700 ljudi. Vse te skupine bodo stopnjema poklicane na delo in bo-

In še pomisli, brate, na Boga, sveto mu imel — ne smeva pozabit na Boga, tudi v dragega Boga veruje seveda narod. In veruje, Bog je najbolj baš vanj, kajti njegova skozi luknjo v šivanki, nego bo prišel bogatin v nebesko kraljestvo. »Deda« je toliko kakor kamerla. Hvalili so kmeta, da je tako imovit, da se daje zvati in da iz enega litra napravlja dva.

Ao imas, brate, zjutraj pot in se bojiš, da ne zaspis ure, brate, naroči si cigane. Pa ti pridejo, Boška ti, cigani točno ob ukazanem času pod okno s talambasi in svirali in te bodo zvali. Talambasi so pauke. Ali je znak posebnega blagostanja onemu, kateri se dà zvati. Pa tudi le imovit človek zmore, da iz enega litra naredi le dva. Če slaviš, brate, krstno ime, iz enega litra žeste ali spirita bogme naredi štiri, pet litrov rakije, da počastiš svojce, kume in sosede, hvala Bogu! Ako pa imaš novcev odveč kakov naš kmet, pa lahko ti in udri iz enega le dva!

Pa se je zgodilo in je imoviti naš kmet nasamaril osla in se pravil na pot.

O taki izjemi so mi pripravili, in kar sem slišal, povem in po-

do končale svoje delo koncem meseca julija. V Sofiji bo torej poklicanih na delo okroglo 29.700 ljudi v starosti od 20 do 50 let. Ako uvažujemo, da bo vsak posamnik, ki ga tu imenujemo »trudovak«, delal 10 dni in da znaša povprečna dnevna dnina danes 50 levov, lahko računamo skupaj 297.000 delavnih dni, kar bo znašalo, ako se vreduni dnevna dnina 50 levov, skupaj 14,850.000 levov. To pomeni, da si bo mestna občina prihranila okoli 15 milijonov levov, ki bi jih moral izplačati delavcem, ki bi jih rabil za izvršitev raznih zgradb cest, ulic in drugih naprav. Ker je ta delavnica dolžnost obvezna za vso državo, ki šteje po nainovečem ljudskem štetju 5 milijonov, si lahko izračunamo, kako ogromno vsto to si s tem prihrani država in kako ogromna dela bodo izvršena v kratkem roku nekaj mesecev.

In kakšna dela bodo izvrševali ti »trudovaki«? Gradili bodo železnice, ceste, zidali državna poslovanja, stanovanjske hiše, šole itd. Delavne dolžnosti niso osvobojeni niti

dijaki. Na predlog turističnih društev »Vitošac« in »Alek Konstantinov« bodo dijake srednjih šol posabili za markiranje potov v slovenski okolici, zlasti pa na goro Vitošo, nadalje se porabijo dijaki za npravno potov na goro Vitošo in za zgradbo velikega planinskega zavetišča na gori sami.

Iz vseh teh podatkov je razvidno, da so Bolgari zelo praktični ljudje in da bodo s svojim zakonom o splošni delavski dolžnosti prihranili državi milijone, da, milijarde. Bolgarska država je sedaj silno zadolžena in splošna delavna dolžnost je tisto čarobno sredstvo, ki bo državo razdelilo, dvignilo njeni valuto in jo gospodarsko pomosojilo, dočim bodo druge davke vedno globlje lezle v dolgo, in padale v odvisnost gospodarsko jačih sosedov.

Ne motimo se, ako trdim, da bo Bolgarska v nekaj desetletjih ena najbolj urejenih, konsolidiranih in gospodarsko jakih držav, in to po zaslugi njenih praktičnih in trenzo mislečih državnikov.

Poljska ustava.

Vsi varšavski listi so 17. t. m. prinesli ugovnike o novi poljski ustavi. Večina je z ustavo vobče zadovoljna ter zlasti naglaša dejstvo, da je ustava delo razumnega kompromisa politično ujetinjenega poljskega naroda. Levičarska glasila pišejo, da je nova konstitucija realno jamstvo za nadaljnji napredok države v demokratskem smislu. Socijalistični »Robotniki« pišejo: »To je zmaga zdrave razodnosti na Poljskem. Iskreno se veselimo s stališča delavskih mas vse poljske republike, da se je posrečilo, po dolgem in napornem boju ustavnemu načrtu znotoljšati. Seveda ne pozabljamo niti za hip, da je naša današnja ustava še daleč od tega, kar si želimo.« — In »Narode« zaključuje svoje razmotrivanje z besedami: »Snor o ustavi se je končal s političnim kompromisom. Toda boj za demokracijo naskem se nadaljuje ter pridobiva vedno več tal.« — V »Kurjeru P. rannim« čitamo: »Brez ozira na nje, ne hibe in nedostatke, vzlič njeni zelo nedovršeni zunanj obliko pozdravljamo ustavo z veseljem. Končno se je uresničilo, kar bi bilo lahko opravljeno že v prvih polovici 1919.« — »Kurjer Polski« pišejo: »Bojte pozno kot nikoli — preje pa bi bilo lepše.« In nadaljuje: »Nedemo kaliti danes slavnostnega razpoloženja in odrekati priznanja onim, ki imajo največjo zaslugo za sedanjo kompromisno ustavo. Preveč živo se spominjam bojev za državo in oblike te ustave. Toda nad vsemi željami in tožbami

prevladuje radost nad vršitvijo dela. Ni bilo opravljeno izlahka.«

Konservativni »Kurjer Warszawski« pravi, da je »poljski parlament dovršil istoričen čin. Zgodovinski čas, ko polaga parlament stebre stavbi poljske države, vzhaja v nas večje veselje, ker prihaja v isti dobi k podpisu mirovna pogodba v Rigi ter bosta oba ta momenta mogočen argument v našem boju za Gorenje Šlezijo. Ta čin prvega poljskega parlamenta je toliko pomembnejši, ker je bil izvršen v sporazumu vseh parlamentarnih skupin.« — »Rzecz pospolita« piše: »Prišli smo zmagoslavno iz velike historične preizkušnje. Konstitucija 17. marca daje Poljski tako ureditev, kakršno imajo velike demokratske države na zapadu. To je nov dokaz, da živi v naši družbi zdrav razum in dober duh, ki nam bosta zvezda vodnica svobodnega življenja v svobodni Poljski.«

Ni manje se ne veseli vsepoljska »Gazeta Poranna«: Parlament je izpolnil veliko poslanstvo, a poslanci s čuvstvom upravičenega zadovoljstva zapuščajo danes zbornico. To je bila najvažnejša naloga, za katere je bil parlament prvočno sezvan. Hkrati pa je to poziv na prebivalstvo Gorenje Šlezije, ki ima v treh dneh vreči s sebe nemški jasem.«

Tako je poljska narodna skupščina dovršila svoj poklic v vseobču zadovoljstvo. Ali bodo jugoslovenski listi pisali tako radostno o končno dognani Jugoslovenski ustavi?

Politične vesti.

Narodnem domu velik shod JDS se vrši v nedeljo 10. aprila t. l. dopoldne ob 10. uri v veliki dvorani Narodnega doma v Ljubljani. Dostop imajo v prvi vrsti zaupniki krajevnih organizacij in političnih društev JDS. Sicer pa vse organizirani pristaši JDS. Vsak se mora v svrhu dostopa izkazati z izkaznico, ki jo dobí od svoje krajevne organizacije, oziroma od svojega političnega društva. — Dnevni red je razviden iz vabila, ki so ga prejeli vse krajevne organizacije in politična društva. V nedeljo bo te priliki za posnetke na razpolago tudi pouk glede občinskih volitev. Somišljeniki ki ga žele, naj se zglate v tajništvu JDS, Narodni dom, prvo nadstropje.

Sed JDS v Mariboru. V nedeljo ob 10. dopoldne se vrši v Mariboru v

Zaklje z okna žena mu Kata in reče: »Pomozi ti Bog, Pero! Kam ideš, ako Bog dá?«

Dobro ti srečo! ji odgovori mož, »Idem v mlino.«

Reci: Ako Bog dá, — Pero! »Čemu?« je odvrnil Pero. »Ako Bog dá ali ne, jaz idem v mlino! — Aj! magare!« In odšel je svojo pot.

Pa se zgodi, predno je dospel do mlina, ga ustavi vojaška četa in ga vpraša kapetan, kod gre steza čez goro.

Tod in tod, naravnost do tja, kjer so lani skoro videli medveda, potem desno in pri agini bukvici na levo in ko pridejo na pol pota, zoper na desno in tod in tod in tod.«

In je tako točno popisal, kam in kako, da je kapetan ukazal: »Hodi z nami, da si nam kažnot! — in se ni dalo ukazu kaj upirati. Je kmet obrnil osla in ga zapobil domov, sam pa šel s četo in se je vrnil domov še tretjo noč.«

Potrkal je na vrata: klop, klop, klop!

Se otvoril zgoraj okno: »Kdo je božji, da trka v gluhi dobi noč?«

Pa se je ponizno oglasil naš Pero: »Jaz sem, Kata, ako Bog dá!«

preje drugač predstavljal: misili so, da bodo vključi svojemu republikansku še vedno sedeli pri vladni mizi ter igrali v Beogradu in v Ljubljani prvo vlogo. Pa prišlo je drugač. Zato se jim delajo sedaj skomine po prošlih lepih časih in za ves svet bi radi zoper postali tisti faktor, ki so ga preje v Beogradu tako zelo izvraževali. Pri tem se zavedajo, da tega ni mogoče dosegiti drugač, kakor da se znova prelevijo, to je, da se odpovedo svojim republikanskim »principom«. V tem oziru je dal prvi znak za umikanje vendarjeni »Slovenec« ki piše med drugim: »Dr. Korošec ni izrekel niti ene besede, iz katere bi bilo razvidno, da se on s svojimi skranki izstvari z republikanskim Radicem...« V ostalem je znano, da se dr. Korošec v svojih programatičnih govorih vedno izjavlja za monarhistični princip. Sicer pa je vprašanje monarhije ali republike le podnejenega pomena, glavno je dobra državna ustava. — Tako piše »Slovenec« od včeraj, jutri bo morda že zatrjeval, da je obkrevali tisti, ki trdi, da bi bila klerikalna stranka kdaj luhinkovala z republikansko mislio, potuknjena se starini »Slovenec« morda že pridruži celo »Večerni List« iz Izjave, da ni bilo v Sloveniji bolj navdušenih monarhistov, kakor so bili od vsega začetka klerikali in njihovi rodilci. Kako hitro so se načelni naveličali suhega kruha opozicije! Toda kdo bo imel sedaj verjet, da so se zopet sprobnili iz Pavla nazaj v Savo?

= Klerikalni in kancelarski paragrafi. Klerikale širijo iz Beograda vesti, kar so bili sprejeti kancelarski paragrafi v ustavnem odboru že ne pomembni, da bi bil ta paragraf sprejet tudi v ustavnem skupščini. Pravijo, da imajo od ministarskega predsednika Pašića obenovo zagotovilo, da bo kancelarski paragraf pri debati pred plenarnim ustavnim skupščinom izvršen iz ustave. Vse te klerikalne vesti so z izmišljene in jih bogoskrba »Pravda« označuje za veskozi težnicio.

= Zaplenjenja »Stražac«. Iz Marijanove poročila: Današnja »Stražac« je večkrat enkrat zaplenjena. Iz ostankov članka »Naši poslanci proti mobilizaciji« je razvidno, da sta radi mobilizacije Interventna poslanca Roškar in Pisker pri g. dr. Korošcu. — V drugem članku »Centralizem in velehrabec so nagromadeni lenti napadi na Srbe in sicer v istem smislu, kakor je pridigal dr. Korošec na Dalmaciji in Bosni.«

= Grof Karolyi v Zagrebu. Zarezel 8. aprila. Danes ponoldne je dospel v Zagreb grof Karolyi. Naram novinarjem, ki so ga pričakovali, se je grof Karolyi izrazil, da je prenenoten nastolnost, s katero ga je sprejela naša država in mu dela zavrstite pred preganjanjem. Jutri odroni se v Spilji. Tamkaj namerava pisati svoje memore in poročila o bivši, sedanjem in bodoči notranji in zunanjji politiki Madžarske.

= Četrtno vprašanje v Makedoniji. »Večerni poročil« iz Beograda, da pri včerajnem pogajanjih med radikalci, demokrati in muslimani iz južne Srbije ni moglo priti do sporazuma. Muslimani zahtevajo od vlade garancije, da se bo agrarno vprašanje v južni Srbiji rešilo s posebnim zakonom. Ako muslimani ne dobijo teh garancij, pretlej z izstropom iz radikalnega in demokratskega kluba.

= Sliko Karla Habsburškega. »Arbeiter Zeitung« piše: Tajni beg iz Švica, vojna skozi Avstrijo s ponarejanimi potniški listinami in umetno brado, skritno prenočevanje na Dunaju, otroški prizor pred koči aziem, ko se mu da spoznati, nenaden nastop pred Horthyjem, domišljija, da samo njevna navzočnost včge v Madžarski ponosno ljubezen do nega, popolno nepoznanje svetovnega položaja kakor tudi madžarskih razmer, vse to kaže, Karlovo duševno in hravnno nezrelost, nesposobnost računanja s sedanjim dobo, predstavlja Karla pač, kakor je in ne podaja nikake nove poteze k sliki njegovega značaja. Tak je bil tudi zadnjih dveh let svojega cesarjevanja. Motilo se oni, ki govorijo o zanemarjeni njegovih vzgojih; marveč res je, da se duševna slika Karla vredno uvršča k slikam njegovih prednikov. Häusser piše v svoji »Deutsche Geschicht«, da habsburški rod nima pokazati nikakih znamenitejših osebnosti, kakor drugi vladarski rodu: po slavnem ustavnemu odboru habsburškega rodu je že čez dobro časa sledil Karl V. in za njim je šla do zadnjega pravega Habsburžana dolga doba osebnosti brez kakih posebnih nadarjenosti na duhu in značaju. Prirojena trdota habsburškega rodu, momotonija in odrevnelenje pa se nadaljuje tudi v lotrinskem rodu. Omaloževanja usode svihih narodov in mrzlosti napram načrtnostnemu pristanku Fran Josip v svojih 68 letih vladovanja ni nikdar zatajil. Vsi ti ljudi so iskali vedno le same sebe. Zato pa se je vsaka država razbilja, v kateri so vladali tako Spanija, stara Nemčija in donavskia monarhija. Vedno pa so znali iz katastrofe rešiti kai zase in tako je tudi Karl imel pred očmi le anančne milionne, da si olajš življenje v Švici.

= Spremembe pri bosanski vladi. Dne 7. t. m. je nastopil svojo mesto novi predsednik pokrajinske vlade za Bosno in Hercegovino dr. Nikola Gjurošević. V slavnostni dvorani vladne palatice mu je predstavil uradništvo vodja pravosodnega oddelka dr. Milivoj Žimrić. Na pozdravni govor se je novi predsednik nahajjal z dalaškim govorom, v katerem je naglašal važnost pravdnosti za narod in državo. V

ponedeljek bo sprejel novi predsednik zastopnika raznih korporacij in institucij.

= d Sarajevo, 7. aprila. Po obvestilih tukajnjih listov bo imenovan za načelnika upravnega oddelka pokrajinske vlade Ibrahim beg Deftardarević.

= Reforma uradniških plač v Avstriji. V Avstriji pripravljajo temeljito reformo uradniških plač. Pravkar je ministarski svet dovršil svoje tozadne posvetovanje. Sklenil je postaviti na popolnoma novo podlago zakon o uradniških plačih, uredbo o napredovanju ter zastopstvo personala. Odpravijo se sedanji dnevniki razredni. Na njih mestno stopni popolnoma nov razporedbeni sistem. Vse uradništvo se razvrsti po faktičnem delu (vporabi) v 19 skupin nekako tako, kakor pri dunajskih mestnih občini. Reforma je povzeta po zakonu o uradniških plačih v Nemčiji; vendar je na poseben način priklojena avstrijskim razmeram. Znači velik kot naprej, ker prihaja že v upravo nekak trgovski duh, ki bo pobijal birokratizem. Naobrazila vohče ne bo več odločajoča za uvrstitev posameznika in njegovega plače, marveč odločilno bo le njegovo faktično delo, njegova faktena službena vporaba. Reformni predlog predvideva v vsaki skupini časovni avancement in sicer bo uradnik napredoval vsaki 2 leti. Najnižja plača višje skupine znača vedno za eno stopinjo več, nego znača najvišja včasih nižja stopinja. Tako pomeni napredovanje iz ene skupine v drugo materialni približek, s čimer je tako zavzeti alimentacijski princip odpravljen. Vsaka težja služba, — vporaba (gehobene Verwendung) daje pravice do priznanja v boljši plači. Vsakemu uradniku bo omogočeno uvrščenje v višjo skupino, če je dokazal svojo usposobljenost zanje; nasprotno je degradacija, t. j. disklokacija mogoča v nižjo skupino le izjemoma in pod posebnimi kontami. Če nameščenec ni sposoben za delo v oni skupini, kateri pripada, ga komisija določi v nižjo skupino.

= Volumna borba za parlamentarne volitve v Italiji bo tako kratka, ali kakor se kaže, tako kratica. Razpust poslanske zbornice je povzročil največ napetost med socialisti. Ti so ogordeni, ker čutijo, da je razpust parlamenta pred preiznanjem. Jutri odroni se v Spilji. Tamkaj namerava pisati svoje memore in poročila o bivši, sedanjem in bodoči notranji in zunanjji politiki Madžarske.

= Četrtno vprašanje v Makedoniji. »Večerni poročil« iz Beograda, da pri včerajnem pogajanjih med radikalci, demokrati in muslimani iz južne Srbije ni moglo priti do sporazuma. Muslimani zahtevajo od vlade garancije, da se bo agrarno vprašanje v južni Srbiji rešilo s posebnim zakonom. Ako muslimani ne dobijo teh garancij, pretlej z izstropom iz radikalnega in demokratskega kluba.

= Karel konfirman v Ljubljani.

= d Beograd, 8. aprila. Presbiro poroča iz Dunaja: Listi poročajo iz Madžarske, da vlada v Madžarski po odhodu razkralja Karla v edno večja zmeščjava. Razmere med Karlisti, pristaši svobodne volitve kralja, in republikanci so se poostrelile tako, da obstaja po poročilu »Neues Wiener Tagblatt« nevarnost državljanske vojne. Po vseh listeh istega lista bi imela prihodu Karla na Madžarsko slediti restauracija prestolonaslednika Ruprechta na Bavarskem, na kar bi se imela proglašiti donavskna federacija pod protektoratom Francije. Dokazi o tem se bodo te dni objavili v Budimpešti.

= Karel konfirman v Ljubljani.

= d Beograd, 8. aprila. Presbiro poroča iz Berna: Karel je došel v

čuna se, da socialisti podležejo v vojni borbi komunistom, ki so čvrsto organizirali svoje pristaše in ki številno naraščajo v škodo socialističnih strank. Vlada je postavila tako kratek rok, da bi preprečila preveliko agitiranje in se izognila nemiru. Najbrž pa se je zmotila v računih in je pričakovali baš radi kratkega roka silnega vojnega boja zlasti med socialisti in komunisti. Vlada misli, da bo zbog socialistično-komunistične spora pridobila nacionalistično volilna stran, pa utegnejo v resnici doseči velike uspehe le komunisti. Na čelu fašističnemu volilnemu pokretu se je postavil D'Annunzio. Kjer je on, tam je nerед in nemir. Zato bo brez zdovoma volilni mesec v Italiji bolj nereda, nemira, napadov, pohovjev, anarhija se bo silno povečala in izid volitve utegne tako presenetiti sedanje italijanske vodilne kroge pa tudi vse Evropo.

= Bolgarska se pripravlja in krepi. Prvi Nar. Listy primačijo iz Sofije dopis, da je bil sklep začasne gospodarske pogodbe z Čehoslovaško po vsej Bolgariji sprejet z največjo radoščjo. To je splet prva gospodarska pogodba Bolgarije z drugo državo po vojni. Bolgarije je bila povsem osamljena in prenuščena sami sebi. Prvi je podal svojo roko Bolgarom Čehoslovački! Predsta je s tem blokada Bolgarije in odprtja pot do zbljanja še z ostalimi slovenskimi državami. Po vsej bolgarski državi, po mest

rastlinska specijaliteta Daphne Blagayana, v Ločnici igalka imenovana, ki je le še na dveh mestih na Kranjskem najti, a jih iz previdnosti zamolčimo. Dasi je Krek rastlino skrbno čuval in poboda z najlepšimi in največjimi ekselplari pokazal le svojim dobrim znancem, ki so mu nosili časnike in drugo berilo, vendar ni mogel preprijeti popolnoma trganja po talmi-turističnih domačinjih, tako da rastlina leta za letom bolj izginja. Zato je bilo res prav zadnji čas, da se je naša vlada ojunčila ter prepo-

vedala vsako izkorisčanje te rastline, kjer sploh trganje in zlasti prodajo v mestu na trgu. V bližini Krekovega posestva raste tudi »rdeča igalka«, Daphne cneorum (dišči volčin), a k sreči na takoj skritem in nepristopnem kraju, da ima ne samo pred novodobnim tudi-turističnim in »botaničkim« celo pred pravimi, botaničko šola-nimi turisti mi.

Na vest o umoru oceta sta se najstrelja sina se povrnila na dom, mlajša dva pa sta še ostala v svojih službah.

Iz seje ustavotvorne skupščine.

Debata o komunističnem pokretu.

— d Beograd, 8. aprila. 13. redni stanev ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 16.30. Prisotni so bili vsi članji vlade. Nato spremljali predsednik, da so že tiskana poročila ustavnega odseka ter oddvojna mnenja Jugoslovenskega, republikanskega, socialno-demokratskega kluba in dveh članov ustavnega odseka. Posl. dr. Šima Markovič (komunist) vpraša, ali more kot interpelant govoriti pred ministrom za notranje stvari ali za njim. Predsednik skupščine tolmači poslovnik in Izjavlji, da more interpelant govoriti samo enkrat. Radi tega si posl. dr. Šima Markovič pridrži pravico, da govoriti po ministru za notranje stvari. Ministrski predsednik Nikola Pašić Izjavlji, da je ena Interpelacija poslana predsedniku ministrskega sveta, druga pa ministru za notranje stvari. Misli, da je naibolje, da odgovarja samo minister za notranje posle, ker je zbral vse potrebno gradivo, potrebitno za odgovor na obe interpelacije. Kar se njega osebno tiče, se strinja z ukrejenimi odredbami, ker se je z njimi odklonilo zlo od naše domovine. (V centru in na desnični živo-klic in burno odobravano.) Minister za notranje stvari Milorad Draškovič pravi početkom svojega govorita, da je vprašanje, naglašeno v vloženi Interpelaciji, na dnevnem redu vsega sveta, in smatra, da je skrajni čas, da se o tem Izvir razprava tudi v naši skupščini. Komunizem ima dve fronti, evropski in azijski. Evropa je zavzela napram komunizmu sovražno stališče, Azija pa mu je odprla vrata kot nekakemu novemu odprtiju in socialni pridobitvi. V naši državi smo se postavili na evropsko stališče. Nadalje konstatira minister, da obstoji na žalost tudi v naši državi boljševizem in da hoče govoriti proti njemu samu na podlagi najvažnejšega. In najbolj obveznega dejstva, to je na podlagi komunističnega programa samega. Navaja, da so l. 1919 in 1920 imeli komunisti in socialisti dva kongresa, prvega v Beogradu, drugega v Vukovaru. Na prvem so imeli komunisti manjšino ter je bil njihov program odklonjen, medtem ko so na drugem imeli večino in je bil njihov program sprejet. Prvi kongres je določil, da ima biti načaj naše države naroden ter je oporekal samo vojski, vojni in sličnim zadevam, medtem ko se je Izrekel za enake pravice vseh državljanov brez razlike rodu. Drugi Kongres je prešel preko vsega tega ter se postavil na najbolj reakcionarno stališče, ki je bilo kdaj v naši državi. Minister čita nato nekatere odstavke in določila programa in statusa komunistične stranke, iz katerih se vidi težnja po premiči namesto po ravnnopravnosti, ter podpirja na podlagi Istih, da ni med direktivami vukovarskega kongresa in ustave naše države nobene skupne točke. Komunisti so se postavili na geslo: Ali se obdrži ustava in pade njihov program, ali pa pada ustava in se obdrži njihov program. Ravnotako je motrila tudi vlada vso zadevo, ko se je odločila za korake proti komunistom. Da je vlada reagirala šele nekaj mescev kasneje, je bil vzrok ta, ker je bila v programu Vesničeve vlade takška, da naj sklene skupščina zakon o redu in radu, ki je bil očvidno naperjen v prvi vrsti proti komunistom. Vlada je tolerirala do skrajne meje to gibanje, edino zato, da nizgubila kredit in da ni bilo zlil posledic v ostalem svetu pri izvajanjih velikih potes njene politike. Na vukovarskem kongresu so se komunisti priključili tretji internacionali, sprejeli njeno pogovo ter se odrekli svoji neodvisnosti, bodisi v programu ali v političnem in strategičnem oziru, prenehali so biti komunistična stranka Jugoslavije in so postavili sekcijski v svetovni fronti proti buržuaziiji. (Burno pleskanje pri komunistih in vzliki: Tako je!) Vlada ni takoj reagirala in Ljubo Davidovič se ne kesa, ker je to storil. Minister je nadalje navajal zlorabe komunistov v svoji propagandi. Oni so zlorabili delavske sindikate kot bojno sredstvo proti buržuazni državi. Ravnotako so zlorabili delavske stavke, ki so ena prvih pravic delavcev, ki jim so pušča vsak napreden in Slovenski zakonodajec. Teror in grožnje so jih prisilile zapustiti delo, pri katerem so se čutili srečne in zadovoljne; na isti način so usili komunisti stavko tudi železničarjem in rudarjem. Zatem govoriti minister o zlorabi denarja. Komunisti so prejeli denar za propagando iz inozemstva. (Nemir) iz Romunije, Madžarske in Amerike. Poslali so tjači dr. Markoviča s pooblaščili, da je zbiral denar in podpore za državljansko vojno. Nek komunist, ki je sam sprejel denar, je to priznal in pravil, da je dobil iz Madžarske 20 milijonov kron. (Hrup in ugovori pri komunistih) Tudi drugače so komunisti zlorabili svoj

fika v Prešernovi ulici. Zanimiv spored s samimi novimi lepimi Adamčičevimi skladbami je objavljen na lepkah. Samospove poje g. Josip Krizaj, spremlja ga g. Ivan Brezovšek. G. Krizaj nastopi po dolgih letih zopet enkrat v Ljubljani, občinstvo ga bo govorilo pozdravilo z veseljem. (k)

— Koncert M. Costaperarier-Schweiger - Vasilijeva dne 11. t. m. Gd. M. Schweigerjevo štejemo med najboljše domače pianistke. Kot gojenka praska konservatorije je dosegla na javnih produkcijah v Pragi najlepše uspehe. Kritiki - češki in nemški - uvračajo gd. Schweigerjevo med najboljše absolvente praska konservatorija. Povdaranje njeno blestečo tehniko in visoko glasbeno razumevanje. Koncertirala je na koncertu »Jugoslavijec« v Pragi, dalje v Vidinu, na koncertu orkestralnega društva Glasbene Matice meseca maja t. l. pa je prevozljala Griegov klavirski koncert s spremljevanjem orkestra s prezenčljivim uspehom. »Berceus« je nežno občutljena uspavanka. Balada pa je najznamenitejša Chopinova balada, ki raztehta globokega umetnikovega čustovanja. Lisztova legenda »Sveti Frančišek na morju« je klavirsko mojstrsko delo par excellance. Liszt nam sljika tu čudežen pohod sv. Frančiška po valovju - slika nam vse hude boje svojega lastnega življenja in njemu lastno čarobno umetnostjo. Zmagosno in varno stopa svetnik po valovih, zmagovalno izvene zadnji akordi. To delo spada med najboljše proizvajane točke gd. Schweigerjeve. Vspored ponedeljškovega koncerta je vseskozi pester, izvajateljice so solidne in priznane slovenske umetnice, zato naj jim občinstvo pokaže z najboljšim posetom svoje simpatije.

— Zikov koncer v Mariboru. Iz Maribora poročajo: Danes je priredil Zikov »Jugoslovenski komorni kvartet« v Götovi dvorani lep koncert, ki je izborno uspel in bil neprizakovano dobro obiskan.

— Ruski umetniški večer, priredi, dne 15. aprila v opernem gledališču, gospa Helena Poljakova, solo plesalka in bivša profesorica imperatorskega gledališča v Petrogradu. Pri tem večeru bodo sodelovali tudi gosp. Boris Putjata, iz Moskovskega dramskega gledališča, nadalje gd. Nikitina, solo plesalka, g. Smolenska (petje), g. Streljenjev (ples) in učenka gospa Poljakove malá Metka Franketova. Zelo bogati vspored tega večera bodo izvanredno zanimiv, ker so točke, ki se bodo izvajale, in originalni krasni kostumi nekaj popolnoma novega za Ljubljano.

Sokolskovo.

— Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Spodnji Šiški priredi dne 8. maja 1921 popoldne veliko vrtno veselje pri Brandu v Spodnji Šiški ob Čelovški cesti z načrtnovrstniškim spredrom, kateri se bo pravočasno objavil. Vsa bratska in druga pravna društva prosimo, da prepustite ta dan Šiškarjem.

— Sokolsko društvo v Šiški vabi na predavanje »Nekaj o zvezadi, ki se vrši v soboto, dne 9. aprila ob 8. zvečer v prvem razredu dečko ljudske šole v Šiški.

— Sokol Ig. Za sokolsko društvo na Igu so darovali dne 4. aprila gg. Anžič, Verbič in Oevirk iz Ljubljane, Karlovska cesta, večjo vso to za katere so jim društvo najlepše zahvaljuje. Bratski Zdrav.

— Sokolsko društvo v Šiški je darovalo bratskemu društvu na Brezovici za njihov Sokolski dom 200 K mesto venca na krsto umrlega brata staroste dr. Ivana Oračna.

Tehnika in sport.

— Gradiški Š. K.: Ilirija. Tekma se prične ob 16., pred tekmo igra ta ob 14. Hermes in Ilirija rez. Članske in dijaške vstopnice se dobijo le v predprodaji v nedeljo ob 10. do 12. pri blagajni na igrišču. — Tekma z Gradiškim je za Ilirilo letos prva težka tekma. Doslej je igrala pet lahkih tekem, v katerih je dosegla score 42 : 2. Zmagovit izid proti Gradiškemu se ne zdi verjeten, ker nima glasoviti nasprotnik, ki je nadkritiško tako tehnično potrebo. Vsakodnevno izkušnja in rutini. Naševarevne Šorožje Ilirije je hitra in gibljiva napadna vrsta, ki se more z uspehom košati tudi z obrambo Gradiškega. Vprašanje pa je, če se bo moštvo posredilo vzdržati otvorjeno Igro in ako je že toliko v treningu, da ne bo podleglo tempo.

— Izleti v planine se skoraj začeno. Vsakodnevno porablja svoj prosti čas ter iti in gore, da se razvedri, da poznabi na vsakdanjost. Zbirajo se v državah, užibajo kam in keko bi najboljši hodili, a nikdo ne ve pravega izhoda. Iz te zagete reši najboljje »Planinski kolledž« za l. 1921, v katerem so natisnjeni vsi izleti ter je označeno, kdo časa se rabi za eno ali drugo turo. Narodi se pri »Založništvu Plan. kolledža« v Mariboru, Krekova ulica 5,

I. nadst. Cena s poštnino 21 za komad ter je čisti prebitek namenjen za povečanje koče na Koroški pod Ostrico. Plačnine! Sirite ta vaš koledar. Vsak član SPD poseže takojo po njem, da s tem omogoči nadaljnjo povečano izdajo v letu 1921!

Društvene vesti.

— Sestanek zdravnikov v verandni hotelu Union dne 12. aprila ob 8. uri zvečer. Razgovor o tretem kongresu jugoslovenskega lekarskega društva. Odber.

— Hrvaška zadruga za Ljubljano in Ljubljico, vabi gg. člane na občni zbor, ki se vrši v nedeljo 17. aprila 1921, točno ob pol 10. uri dopoldne v restavraciji »Narodnega doma« z občajnim sporedom.

— Društvo čl. karnejev za Slovenijo. Redni občni zbor društva tiskarnarjev za Slovenijo v Ljubljani je v vršil dne 16. marca t. l. in je bil dobro obiskan. Izvoljen je bil sledi odbor: Predsednik: Anton Slatnar, tiskarnar v Kamniku; podpredsednik: Makso Hrovatin, tiskarnar v Ljubljani, tajnik Ivan Bernot, učitelj v Ljubljani, blagajnik: dr. Ivan Tavčar ml., odvetnik v Ljubljani; odbornika: Čed Karel, tiskarniški ravnatelj v Ljubljani in Bresnik Jože, profesor v Ljubljani.

Gospodarske vesti.

— g Ljubljanski trg. Gledo, vsega meseca so se ukilile samo za poskušnjo za dobo nekaj dni maksimalne cene, vsele silno težavnega nakupa klavne živine. Začasno ukinjenje je bilo potreben, da se prekine štrajk in omogoči spraviti na trg zopet dobro blago, namesto starih krov, bikov in mlade, nedorasle živine, ter zajeziti vsele močne konkurenco med mesarji podstavljanje kosti in drugo manipulacijo s sumljivim mesom. Takoj prva mesec so nekateri mesarji hoteli izrabiti položaj in prodajati slab blago po visokih cenah. Stranke se opozarjajo na kupujejo samo prvorstno volovsko meso. Slabo meso, ki se pozna po temni ali rumenasti barvi in je brez loja naj se tudi po znižani cenii ne kupuje. Napravilo se je vse mogoče korake, da se zniža cena žive teže, ki je v Ljubljanskem nakupovalnem področju najvišja v celi državi. Slabe, za klanje neporabne volle se plačuje po 19-21 K za kg žive teže, za klanje dobre volje se plačuje 22-24 K. Ta cena je brezvonomo visoko pretirana. Švinskega mesha primanjkuje. Cena za krematenjek 88 K kg mesec I. vrste II. vrste 84 K. Cena slanini se zniža od 50 na 46 K za kg. Ribar in sal 48 K, trebušna slanina 42 K. Telečje meso 26 K I. vrste, 24 K II. vrste. Dobrih, domačih telec je na trgu izredno malo, ker kmetovalci vsele visoke cene pitane živine teleta reda. V ostalem je trg dobro založen, tako da se krije popolnoma dnevno potrebo. Jajo je dovolj in se plačujejo po 1.60 K do 1.80. Moko št. 0 po 17.05. Kliko je ostalo izvanredno slab. Na trgu je prodajala neka kmetica mleko v katerem je bilo celo dve tretjini vode. Preizkušnje mleka, ki ga prinašajo stranke v preiskavo dan za danem kažejo, po gosto neugodne rezultate. Neka stranka je kupila mleko za otroke, ki so po savžitju vsi zboleli. Preiskava mleka je dograla, da je mleko od krave, ki je obolela na gnojenem vnetju vimenja.

— g Gospodarski kurz na Grmu. Na državni kmetiški šoli na Grmu pri Novem mestu se priredita v aprilu slednje tečaj. Od 13. do 15. aprila: trodnevni čebelarski in vrtinarski tečaj; od 26. do 30. aprila: petdnevni živilnarski, mlekaški in tečaj za pridelovanje krme. Prvi začne v sredo, 13. aprila točno ob 9. uri in se je priglasiti po dopisni načinje do 9. aprila; drugi se začne 26. aprila točno ob 9. uri in se je priglasiti načinje do 20. aprila t. l. Udeleženje tečajev dobre proti mafinji odškodnini prenočišča na zavodu. Priglasiti se je za oba tečaja pri ravnateljstvu državne kmetiške šole na Grmu pri Novem mestu.

— g Prva hrvaška št. v Zagrebu. Dne 2. aprila t. l. vršil se je 74. redni občni zbor tega zavoda. Izporočila ravnateljstva je razvidno, da se je v velikim razvitu trgovinom, industrije in prometu v naši kraljevini enakomerno razvijalo tudi poslovanje Prve hrvaške št. v Zagrebu. Vse poslovne panoge izkazujejo osobito zvišanje. Vloge so se skoraj podvojile in znašajo čez 960 milijonov krov, splošni promet pa čez 40 milijard krov. Z ozirom na izpremenjene prilike v naši kraljevini sodelovala je Prva hrvaška št. v Zagrebu deloma sama, deloma pa v zvezi z drugimi denarnimi zavodovi bilo pri ustanovitvi novih trgovskih, obrtnih in industrijskih podjetij, bilo pri prevzetju že delujajočih, katera so se vse lepo razvila. Skoraj vse podružnice poslovale so zelo uspešno, vlastni moramo omeniti podružnico v Beogradu. Iz bilance za poslovno leto 1920. je razvidno, da znašajo aktiva Prve hrvaške št. v Zagrebu 1.000 milijard in 820 milijonov krov (več za 854 milijonov); od tega pa gotovina v bla-

gnah in pri denarnih zavodih ter zalogi deviz in valut 224 milijonov (več za 85 milijonov); menična lista 140 milijonov (več za 123 milijonov); pred ujimi na vrednostne papirje 249 milijonov (več za 106 milijonov); posojila na ne-premičnine in komunalna posojila 43 milijonov (neizpremenjeno); lastne nepremičnine 19 milijonov (več za 9 milijonov); razni dolžniki 1 milijard 12 milijonov (več za 531 milijonov); vrednostni papirji 131 milijonov (neizpremenjeno) in pasiva; delniška glavnica 60 milijonov krov (več 35 milijonov); rezervni zakladki 129 milijonov (več za 72 milijonov); vloga 962 milijonov (več za 400 milijonov); upniki v tekočih računih: 595 milijonov (več za 317 milijonov); izdana zastavna pisma in komunalne zadolžnice v prometu 35 milijonov krov. Čisti dobitek (vstevši prenos iz preteklega leta v znesek K 1.058.000) znaša 20 milijonov 356.000 K. Občni zbor je na predlog ravnateljstva sklenil, da se od tem dobitka odstevši po pravilih določene tantieme izplača 22,5%-na dividenta t. j. K 13.500.000, vsled česar se bode od 5. aprila t. l. izplačevala dividenta K 450 na celo delnico, K 112.50 na četrtnico in K 45 na desetino delnico. — Nadalje, da se dodeli penzijski mu fondi in rezervni zakladki K 3.928.000, da se izloči v dobrodelno namene K 400.000, a stanek da se prenese na novi račun. Občni zbor je v zvezi na znanje poročila ter odobril blazanc in račun izgube in dobitka ter podeli absolutnega ravnateljstvu in nadzorstvenemu svetu. Potem se je sklenil prenos K 60 milijonov iz rezervnega zaklada na delniško glavnico, da se na ta način dovede v sklad delniška glavnica z rezervami tako, da bo delniška glavnica Prve hrvaške št. v Zagrebu znašala sedaj K 120 milijonov, rezervni zakladki pa K 70 milijonov. Po provedbi tega prenosa K 60 milijonov iz rezervnih zakladov na delniško glavnico dobi vsak posestnik ena celo delnico eno novo delnico brezplačno, odnosno za eno četrtnino delnice eno novo desetino delnice, katere participirajo na dobitku od 1. januarja t. l. S tem v zvezi provedeno so nekatere izpremenjbe pravil ter vloge v ravnateljstvo in nadzorstveni svet

Poroboma zmožna prodajalka ali prodajalec za mešano blago, zlasti za manufakturo, poštna in pridna, se sprejme takoj v stalno službo. Plača po dogovoru. Ponudne na Franc Lipelj, veletrgovina, Brežice ob Savi, Slovenija.

Zenitna ponudba!

26 letni, inteligentni gospod v fini državni službi, se želi seznaniti z lepo, mlado gospodinjstvo v svetu poznejše življenja. Cenj. ponudbe z naslovom in sliko, katera se vime, pod č. 2331 na upravo Slov. Nar. do 15. IV. Možljednost častna stvar.

Pozor! Ugodna prilika!

Dve pritlični hiši

v Ljubljani, ena zrven glavne ceste, druga tuk poleg nje pod hribom z gospodarskimi prostori, prizapravnim za obrinika ali trgovca, s 3 oralj gozda se prava po ugodni cenii. Podrobnejše informacije v anonsni pisarni Al. Mateič, Ljubljana.

2485

Velika zaloga

novih dvokoles, različnih pnevmatik, tudibla za otroške vozičke, šivalni stroji in vsakovrstni deli po ceni pri Bajtlu Ljubljana, Stari trg 28. Sprejemajo so v popravo dvokolesa otroški vozički, šivalni stroji itd. Mekanistna delavnica Karlovska cesta št. 4. 813

Posestvo v Metliki

sestoji iz 3 hiš, 26 oralov njiv, travnikov, stejnjkov in 32 oralov gozdrov in v to spadajočih gospodarskih postopijih se skupno ali posamezno prodaja. Hiše so na Glavnem trgu in v njih trgovine ter sposobne za vsako trgovsko in obrtno podjetje. Pojasnila daje Milan Gustin v Metliki. 2190

Družabnik

se išče za ustanovitev prvovrstnega, brezkonkurenčnega in zelo dobičkanosnega podjetja. Strokovno znanje ni potrebno, zadržuje kapital. Dopisi pod Jadransko/2410* na upravo Slovenskega Naroda. 2419

Proda se kobilka

145 cm visoka, rjave barve, 5 let stará, vročkovana, izvrstača za tek; voz je pravljileček na oljante osi in 4 peresa v zelo dobrem stanju ter sanj z usnjem tapecirano in na peresa. Istotam se proda fotografialni spartni znak "Nettel", 9 X 12, daljšiogled za eno in očes z notami. Vražati je na Šušteršič Slavko, Radovljica.

Jugsl. inženjer

30 let star, resen, inteligenten in vsestransko naobrazen, bogatega duševnega življenja, razočaran nad današnjim življenjem ljudi, isče poznamstvo intelligentne Jugoslovance, 20–30 let stare, lepe duše, plemenitega sira in stalnega znača, katera se zaveda, da more človeku velikih zahtev in visokih idejov biti nekaj svetega, idealnega in spoštovanja vrednega in katera želi, da bode plemeniteni možu njegova duša. Simpatična zunanjost, primera naobrazba in materialna in društvena samostojnost so predpogoji. Želi se mu nikoličnost in smisek za umetnost in poznavanje tujih jezikov. Samo resne dopise priporočeno pod Duša Ing. B. V. na An. zav. Drago Beseljak Ljubljana. Absolutna diskrecija s poštenjem garantirana. 2483

Polnogumijasti obroči
za tovorne avtomobile
Pnevmatika
za kolosa in avtomobile
Kolesa **Avtomobili**
najceneje
J. GOREC, LJUBLJANA,
Gospodarska cesta številka 14.

Nudim brezobvezno
Ciril - Metodove vžigalice

Pri posameznih zaboljih skaličja K 1-06 od skaličja Ljubljana. Engrosisti imajo primeren popust.
J. PERDAN, LJUBLJANA.

Inženier dr. Miroslav Kasa'
Ljubljana, Hilšerjeva ul. 7.

Specialno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe.

Izraba vodnih sil.

FRANK SAXSER STATE BANK
82 Cortland Street New York, N. Y.

Centrala:
Ljubljana, Rimska c. 2.

Podružnice:
Ljubljana, Maribor, Beograd,
Dunajska c. 23. Jurčičeva ul. 9. Ruez Miklavčiča
tel. 51. 420. tel. Štev. 133. ulica 51. 3.

Brata EBERL
staroznana črkoslikarska in pleskarska obrt, Igriška ul. 6.

Kopališkim gostom!

Kdor se želi naučiti morja in solnčanja na morski obali, naj vidi, da „Baška na otoku Krku“ otvarja kopališko sezono s prekrasno obalo 2000 m dolgo, najlepšo vsega Jadranja.

Pobližja navodila daje

Hotel Grandit, Baška na Krku.

Čehoslovaški izdelek
Paramon
gumijevi podpetniki

Zajamčeno mirovna kakovost! Nedosežna stanovitnost!

—
Tvornica: Bratislava-Petržalka. —

Prodajna pisarna: Paramon-Gumindustrie Wien VII., Herrengasse 7.

—
Paramon

Klavirje ugašuje in popravlja solidno in točno. **Felius Poušte, Ljubljana, Tržaška 45.**

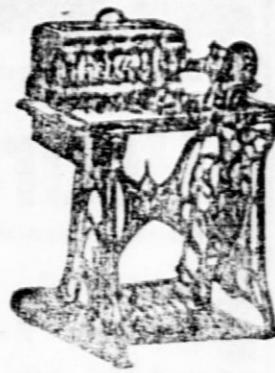
G. F. Jurásek
 uglaševalce glasovirjev in trgovce z glasblji. **Ljubljana, Wolfeva ul. 12**

Edina tovarniška zaloge Šlv. strojev za rodbinsko in obrtno rabo, v vseh opremah, material predvojni. Dalje igle, olje, posamezni deli za vse sisteme na veliko in malo.

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Večletno jamstvo. — Ugodni plačilni po-goji. — Popravila se sprejemajo.

Na veliko in malo potrebštine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, sukanec, čevljarska preja, toaletne potrebštine, modno blago, pletenine i. t. d.

Velika zaloge klobukov in slamnikov se dobijo pri

Franc Cerar

tovarnar v Slobo pošta Domžale. Prevzemajo se tudi stari klobuki in slamniki v popravilo pri Kovačeviči in Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5. Sprejemanje v sredo in soboto.

Kapital K 20,000.000.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog K 6,000.000

Ljubljana, Selenburgova ulica štev. 1.

Izvršuje vse bančne transakcije naškulantne.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — eskompt menic, terjatev, faktur — akreditivi — borza.

Tovarna JOS. REICH
 Ljubljana, Poljanski napis št. 4
 Podružnice: MARIBOR NOVO MESTO KOČEVJE
 Gosposka ul. 18. Glavni trg Šter. 39.

Barva vsakovrstno blago.
 Kemično čisti obleke.
 Svetlostnika ovratnike, zapornice in srajce.

Modni salon
Stuchly - Maške
 Ljubljana
 Zidovska ulica štev. 3.
 Dvorski trg štev. 1.

Priporoča največjo izberbo spomladanskih klobukov čepic in slamnikov. Popravila se točno izvršujejo. Zalni klobuki v zalogi.

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“!

CARINSKO POSREDOVANJE

Izvršuje najčetnejše in po zmerih cenah

„BALKAN“

delniška družba za mednarodne transporte

v LJUBLJANI, MARIBORU, BEogradu in ZAGREBU.

10 kompletnih avtobusov

se bo prodajalo pri Kastner & Oehler, Graz, Sackstrasse.

V. Marsano

Telefon 226

„Timex“⁶⁶

ZAGREB

Nikolitova u. 6.

Moderne tvorniške oprave, stroji za vse industrije, precizjsko in grobo orodje, zastopniki prvovrstnih tvornic, prodajna pisarna za Jugoslavijo tvrdke G. Rot, A. G., Wien III. Hidravlične naprave, motorji vseh vrst opreme za mline.

Združene papirnice Vevče, Griflare in Medvede v Ljubljani.

Vabilo k subskripciji.

Izvršuje sklep izrednega občnega zbera delničarjev dne 8. junija 1920 in na podlagi odobrenja ministrstva za trgovino in industrijo z dn. 29. oktobra 1920 VI št. 3049 je sklenil upravni svet, da zviša delniško glavnico od Kj 20,000.000 — na Kj 40,000.000 — z izdajo

Kom. 50.000 delnic à Kj 400.— nom.

pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se ponudijo nove delnice à Kj 600 — tel quel, v razmerju na 2 star 1 nova.
2. Novim delničarjem se ponudijo tudi nove delnice à Kj 700 — tel quel.
3. Vsled vladne odredbe ostanejo tudi nove delnice pod zapor pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in sicer do obč. zbera 1924.
4. Subskripcija traja od 15. aprila do 30. aprila t. l. in fungirajo kot subskripcionska mesta sledči bančni zavodi: Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice, Jadranška banka v Ljubljani in podružnice te banke, Hrvatska podružnica Wiener Bank-Verein v Zagrebu.
5. Subskribentom so bode naznanila repartacija novih delnic v teknu meseca maja 1921 in se jim izroči obenem začasno potrdilo (interimni list), na podlagi katerega sprejemajo spomladis 1924 definitivne delnice.
6. Ažijski dobitek pri izdaji novih delnic se dodeli, odstevši vse stroške in pristojbine, rezervnim fondom podjetja.
7. Nove delnice so deležne dobička leta 1921.

Ljubljana, 1. aprila 1921.

Upravni svet.

Poziv na podpisovanje delnic.

Da se osvobodimo inozemske uvozne, izvozne in posredovalne trgovine in tujih uvoznikov, izvoznikov in posredovalcev ter njihovega nepotrebnega dela in zasluga, si ustavnimo lastno veliko nakupovalno družbo:

„Slovensko trgovsko delniško družbo v Ljubljani“

katera bo s svojimi velikimi gmotnimi in duševnimi sredstvi v stanu nam preskrboval vse blago po prvotnih cenah naravnost iz prvih virov in prodajati pridelke in izdelke našega pojedelca in proizvajalca naravnost inozemski veletrgovini in konzumentu.

Na podlagi odobrenja ministra za trgovino in industrijo z dne 4. februarja 1921 št. 499 konces. listina oddelka ministra za trgovino in industrijo v Ljubljani z dne 31. marca 1921 št. 2309 se daje v podpis.

5 milijonov kron delniške glavnice

razdeljene na 12.500 na prinosca se glasečih delnic po 400 K.

Prijave sprejemajo: Trgovska zadruga r. z. v Ljubljani, vsi Trgovski gremiji in zadruge v Sloveniji, Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Jadranška banka v Ljubljani, Slovenska eskompta banka v Ljubljani in vse njih podružnice.

Podpisovanje se vrši do 20. aprila 1921., ter se bodo izdajale delnice v izvodih po 1, 5 in 25 delnic skupaj.

Znesek delnic po 400 K za kos in za kritje raznih stroškov pri izdaji delnic po 40 K na vsako delnico je takoj plačati pri podpisanim mestu oziroma nakazati Slovenski eskomptni banki v Ljubljani.

Odbor ima pravico svojedobno odločati o dodelitvi delnic.

Opozorjam podpisovalce, da vsak jamči le z zneskom delnic ter ni nikakega nadaljnega jamstva zvezanega s podpisom delnic pri delniški družbi.

Komur je mat lastna gmotna korist, naša gospodarska neodvisnost od inozemske, nam tuje posredovalne trgovine, bo pristopil kot delničar k naši družbi, za koje uspevanje so dani vsi pogoji.

Upoštevajte, da more le velika in gmotno močna organizacija kupovati naravnost iz prvih virov brez tujih posredovalcev in njihovega zasluga.

Upoštevajte, da leži prvi in glavni dobiček trgovca v nakupu. Le ugodni nakup omogoča konkurenco v prodaji.

Podpisujte torej delnice naše:

„Slovenske trgovske delniške družbe v Ljubljani“.

LJUBLJANA, dne 7. aprila 1921.

Za pripravljalni odbor:

Trgovska zadruga r. z. z o. z. v Ljubljani. — Ludovik Smole, l. r. trgovec v Sevnici. — Ivan Kostevec, l. r. trgovec v Ljubljani. — Viktor Meden, l. r. Fran Zebal l. r. trgovca v Ljubljani.